„БРАНИК“ ИЗЛАЗИ
на целом табаку
уторником, четвртком и суботом.

Претплата и огласи
шаљу се на администрацију,
а рукописи
уредништву „Браника“ у Нови Сад.

Уредништво и администрација „Браника“ налази се у кући г. Л. Дунђерског, у дунавској улици бр. 15

Рукописи се не враћају

БРАНИК

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ

ЦЕНА ЈЕ „БРАНИКУ“:
на годину: ф. 12 или 30 дин.
на по године: ф. 6 или 15 дин.
на четврт године: ф. 3 или $7^1/_2$ дин.

Поједини бројеви стају 10 нов.

ОГЛАСИ
рачунају се 6 нов. од реда ситних слова
За жиг се плаћа сваки пут 30 нов.

Број 114. У Новом Саду, у суботу 26. септембра (8. октобра) 1898. Година XIV.

Позив на претплату.

Крајем овог месеца истиче претплата свима оним нашим претплатницима, који се на трећу четврт, односно до краја септембра о. г. на наш лист претплатили.

Позивајући своје досадање претплатнике, а и осталу српску публику на нову претплату, дајемо од своје стране уверење, да ћемо се као и до сада тако и од сада трудити, да наш лист, колико год скромне околности наше малене читалачке публике то допуштају, одржимо на висини сувременог новинарства. Родољубива цел, ради које је „Браник“ покренут — јамчи за родољубивост и самосталност политичког правца овог листа.

Претплатна је цена „Бранику“:
На годину . . . 12 фор. или 30 дин.
На по године . . 6 фор. или 15 дин.
На четврт године . 3 фор. или $7^1/_2$ дин.

А може се претплатити месечно. Месечно стаје „Браник“ 1 фор. или $2^1/_2$ дин.

Претплата се шаље поштанском упутницом на Администрацију „Браника“.

У Н. Саду, 16. (28.) септембра 1898.

Издаватељство и уредништво „Браника“.

Стара игра.

У аустријском царевинском већу обновила се стара игра и стари скандали, које изазива шака обесних пангерманаца, које води грлати Шенерер, од којих се сада сасвим јавно отргла умерена немачка опозиција. Тих неколико људи, које осуђују чак и њихови политички једномишљеници, хоће да претворе седнице законодавног тела у продуцирање кловнова, а овамо сабор има да реши тако озбиљно дело, као што је поравнање с Угарском. Букачи Шенерер и Волф обасипају кишом најгрубљих погрда аустријског министра-председника грофа Туна и председника царевинског већа и нико не може да их спречи у том.

Факт, да Шенерер и Волф без икакве казне јавно у сабору употребљавају и велеиздајничке изразе, управо је загонетан. Они јавно исповедају, да желе присаједињење немачких покрајина Аустрије са Немачком, а оно, што су учинили приликом свечаног помена краљици Јелисавети у сабору, превазилази све мере. Једини они су дошли у сасвим отвореном оделу, отворенијем него иначе што носе, док су сви остали посланици дошли на седницу у црном оделу, а Шенерер чак није нашао за вредно ни да дође. Чак и социјалисте су дошле у црном оделу, а Шенереријанци се закитили амблематичким цветом пангерманским, — и онда су демонстративно изишли из дворнице, кад је изјављивано саучешће сабора у великој жалости, што је постигла Његово Величанство цара и краља Фрању Јосифа. Од тог доба, од када је пређашња немачка већина заменута већином, у којој главну улогу имају Словени, та немачка господа више неће да су Аустријанци.

И само се намеће питање, зашто се и најмања симпатија Словена у овој држави према Русији одма жигоше као „панславизам“, као велеиздаја; зашто се италијанске иредентисте у Трсту и Јужном Тиролу немилице гоне, а немачке иредентисте, који до крајних граница иду у својим противдржавним тежњама, ни глава да заболе? Где је ту хваљена енергија аустријске владе, да запуши уста букачима око Шенерера и Волфа, који немају ни трун『 лојалности према владару и држави, у којој праве дар-мар?

Какву цел имају они? О том не може бити никакве сумње, зато што они сами у опште не скривају своје цели. Они иду за политичким насиљем, које би приволело цара Фрању Јосифа да стане на страну банкротиране немачке мањине у царевинском већу против већине. Шенереријанци захтевају од владе, да укине све мере оне умерене равноправности, коју је гроф Бадени морао дати услед изменутог политичког састава парламентске већине. Затим траже да се укине мрски 14. § аустријског устава, да се сасвим обезоружа врховна власт и да је потчине својој вољи.

Кад би тако штогод дозволио себи ма који члан парламента осталих народности, — Чех, Пољак, Србин, галички Рус или Италијанац, — Тун би против њих зацело употребио силу своје власти, а обесним Шенереријанцима гледа кроз прсте. Можда то зависи од тога, што су они Немци, који отворено раде да откину од хабсбуршке монархије оне покрајине, које су насељене њиховим суплеменицима.

Док год се гроф Тун не реши, да енергичније поступа са немачком опструкцијом, дотле царевинско веће неће имати мира, а о успешном раду не може бити ни говора. То пак може да буде врло судбоносно у овом критичном времену, кад је у питању ни мање ни више, него очување целокупности монархије путем обнове поравнања од 1867. године.

Саборски Одбор.

× У Карловцима, 24. септ. 1898.

Саборски одбор држао је своје редовно јесење заседање од понедељника до четвртка (од 21. до 24. септембра) и то су седнице држане и пре и после подне.

Председавао је патријарх Георгије Бранковић, а били су присутни: епископ Мирон Николић, архимандрит Илларион Руварац, прота Ђорђе Влаовић, др. Ника Максимовић, др. Теодор Недељковић, Јосиф Јагић и Михајло пл. Рогулић. Данило Станковић извинио је своје одсуство болешћу. Као референти били су: за административну струку народни секретар, др. Лаза Секулић, за правну струку фискал др. Михајло Полит, за рачунарско-финанцијску први књиговођа, Владимир Јовановић, а перо је водио први бележник Милан Меанџић.

Пре него што се прешло на решавање предмета, устао је патријарх а с њиме и сви чланови Саборског Одбора, те је патријарх у језгровитој краткој беседи дао израза великој тузи због смрти краљице Јелисавете, те је туга саучешће Саборског Одбора стављена у записник.

Угарски министар-председник узео је на повољно знање, што су поједине дијецезе зготовиле и штампале своје шематизме. Оне дијецезе, које још то учиниле нису, пожурене су, да то учине.

Исти министар-председник одобрио је потпору и зајам, који је саборски одбор поделио манастиру Бођанима, за оправку манастирског здања и цркве.

Исти министар-председник пожурује наново, да му Саборски Одбор поднесе закључене рачуне за 1896. и 1897. г. Још у једној пређашњој представци образложено је било министру-председнику, да ревизија рачуна припада самом народно-црквеном сабору и тек иза те обављене ревизије могу се, у смислу саборског устројства, поднети ревидирани рачуни министарству. Но пошто министар-председник опетовано пожурује поднесак тих рачуна то ће их Саборски Одбор, без своје одговорности, да се огрешио о саборско устројство, поднети министарству.

Министар-председник захтевао је, да се учине неке допуне у инвентарима народно-црквених добара — што је наређено.

Угарски министар богочасти и јавне наставе одобрио је основно писмо пок. мајора Стојшића, који је установио од својих 42 ланаца земље у Опаву стипендијску закладу.

Узето је на знање, да је за епитропа бачке дијецезе именован др. Илија Вучетић.

Школски Савет поднео је основно писмо за фонд св. Саве, те ће таково бити поднесено на одобрење угарском министру-председнику.

Уважен је закључак Школског Савета као на закону основан, да се управитељу више девојачке школе у Новом Саду, Аркадији Варађанину, има рачунати управитељска плата као основ уноса за мировински фонд.

Попуњена су нека места у разним стипендијским закладама. Чудновата је појава при попуњењу тих стипендија била, да је био огроман број

ЛИСТАК.

На муци се познају јунаци.

— Приповетка из руског сеоског живота —

Од А. Чехова.

(Свршетак.)

После неколико тренутака отац Јаков дође иза преграде, сав зајапурен и знојаван, те силом хтеде да се осмехне, седајући поред Кунина на крај дивана.

— Одмах ће самовар поставити, рече он, не гледајући у свога госта.

„Боже мој, та они још ни самовар нису поставили! ужасну се Кунин, као за себе. — Изволи сада чекати.“

— Ја сам Вам донео писмо, које сам спремио за архијереја. Прочитаћу Вам после чаја, можда ће те Ви што моћи са своје стране прибавити . . .

— Добро.

Настаде ћутање. Отац Јаков бојазљиво погледа на преграду, поправи своју косу, и убриса нос.

— Дивно време! . . . рече отац Јаков.

— Да. Између осталога читао сам јуче врло занимљиву ствар . . . Вољско земство донело је закључак, да све своје школе преда духовенству. То је врло карактеристично.

Кунин се диже, пође горе-доле по соби, и поче изнашати своје мишљење у том погледу.

— Ништа то не мари, продужи Кунин, — само кад би свештенство било на висини свога звања, и јасно сазнавало своју задаћу. На жалост, ја знам и таквих свештеника, који по свом умном развићу, и моралним врлинама нису ни за вајене писаре, а не за свештенике. А Ви ће те и сами признати, да рђав свештеник доприноса много мање штете школи, него рђав учитељ.

Кунин погледа оца Јакова, који је погурен седео и мислио о нечем, те по изгледу није ни слушао свога госта.

— Јашо, ходи овамо један часак! зачу се женски глас иза преграде.

Отац Јаков се трже, и оде за преграду. Опет поче шушкање.

„Бога ми, ја ту не дочека чаја! помисли Кунин, гледајући на свој сахат. — Ја овде канда нисам најмилији гост. Домаћин не проговори самном готово ни једне речи, него само седи и жмирка.“ Кунин узе капу, причека оца Јакова, те се опрости с њим.

— Само ми јутро пропаде бадава! пребацивaше он сам себи успут. — О школи он води исто толико бригу, као и ја о лањском снегу. Не, нас двојица се не можемо возити на једни коли! Са њиме ја нећу моћи ништа остварити! Да зна предводитељ, какав је овде поп, не би се богами журио са отварањем школе. Треба прво доброга попа наћи, па онда о школи мислити.

Кунин готово омрзну оца Јакова. Тај човек, његова јадна, карикатурна фигура, у дугој згужвеној хаљини, његово бабачко лице, начин служења, живот и та канцелариска понизност, све то скупа вређаше онај пламичак религиозног осећаја, који још тињаше у грудима Кунина, заједно са причицама његове дадиље. А хладноћи и равнодушност, с којом је он предусрео искрено и ватрено учашће Кунина у његовом сопственом делу, беше претешко издржати његовом самољубљу.

У вече истога дана Кунин је дуго ходао по својим одајама и мислио; после седе за сто и написа архијереју писмо. Пошто је у истом замолио мало новаца и благослов за школу, он између осталог искрено, као прави син цркве изложи своје мишљење о сињковском свештенику.

„Он је још млад, — рече он у своме писму, — неразвијен, па изгледа да нетрезвено и живи, у опште не задовољава оне потребе, које је вековима као душевну храну добијао наш руски народ од својих духовних пастира.“

Написав то писмо, Кунин лако уздахну и леже да спава, с уверењем, да је учинио добро дело.

У понедељак у јутру, док је он још лежао у постељи, јави му слуга о доласку оца Јакова. Он не хте устајати, но рече слузи, нека саопшти оцу Јакову, да он није код куће.

У уторак он отпутова у срез, и, вративши се у суботу, дознаде, да је за све време његова одсуства отац Јаков сваки дан долазио.

„Изгледа, да су му се моји колачићи допали!“ помисли Кунин.

У недељу у вече дође отац Јаков. Овога пута не само крајеви од мантије, него чак и шешир беше сав упрскан блатом. Како прве, тако и ове посете беше отац Јаков сав зајатурен и знојаван, и седе као и први пут на крајичак од наслоњаче. Кунин се решио да не говори о школи, да не прља само бисер.

— Ја сам, Павле Михајловићу, донео списак нужних учила, поче отац Јаков.

— Благодарим.

Али по свему изгледаше, да отац Јаков није ради списка дошао. Цела његова фигура изражаваше силну смућеност, а у исто време на лицу му се могло прочитати, да се решио на нешто, као оно човек, који је изненада озарен неком идејом. Он се спремао да каже нешто важно, нешто врло нужно, и трућаше се, да савлада своју понизност.

„Зашто он ћути? — јетко помисли Кунин. — Засео ту само! Ја немам времена, да с њиме дангубим!“

Да би чим било загладио и забашурио своје непријатно ћутање и скрио борбу, која је произлазила у његовој души, отац Јаков се поче усиљено осмехивати, и тај дуги осмејак, који је тешком муком продрло кроз знојавно и зајапурено лице, немајући ништа заједничког са укоченим погледом тамно-љубичастих очију, примора Кунина да окрене главу. Отац Јаков му постаде одвратан.

— Извините, бакушка, ја морам ићи, — рече он. Отац Јаков се трже, као оно сањив човек, кога ударе, и непрестано осмејкујући се поче сав збуњен закопчавати крајеве своје ризе. При свој одвратности према оцу Јакову, Кунину ипак дође жао, те хтеде ублажити своју пренагљеност.

— Молим Вас, бакушка, изволите ми други пут доћи . . . рече он, — а на растанку ја бих Вас нешто молио . . . Пре некако ја сам се мало одушевио, знате, и написао две проповеди . . . Даћу Вам да их разгледате, па ако Вам се свиде, можете их и прочитати у цркви . . .

— Добро, — рече отац Јаков, покрив рукавом проповед Кунинову, која лежаше на столу. — Ја ћу понети.

Постоја мало, поглади косу, и још непрестано закопчавајући своју ризу, он одједаред престаде да се усиљено осмехује, и подиже главу као оно човек, који се решио на нешто.

— Павле Михајловићу! рече он, трудећи се, да му глас буде што јачи и јаснији.

— Шта желите?

— Ја сам чуо, да сте Ви, овај . . . изволели . . . отпустити свога писара, и . . . тражите сада другога . . . .

— Да . . . а немате-ли Ви можда каквог да ми препоручите?

— Ја, видите-ли . . . ја овај . . . хтедох

компетената; тако код Сервицкове стипендије била су три места упражњена, а пријавило се преко четрдесет молитеља и то преко двадесет све изврсних и сиромашних ђака, ма да је иста стипендија саразмерно мала. Од богословских стипендија попуњено је седам места за богослове из Горње Крајине, који слушају богословију у Задру.

Изасланици чланови саборског одбора Данило Станковић и др. Теодор Недељковић поднели су опширан и темељити извештај о стању манастира у пакрачкој и горњо-карловачкој дијецези, те су учињени предлози уважени. Изасланик члан Саборског Одбора Јосиф Јагић поднео је такође извештај о прегледању манастирских и епископских добара у дијецези будимској. Према томе, што је стара епископска резиденција у Св. Андрији у рђавом стању, да већ и кров прокисава, а и само здање је таково, да се не да више поправљати, већ да би се морало рушити, то је настало питање, дали се има нова зграда подићи или то здање напустити, пошто би епископ у новој епископској палати у Будиму становао. Дошло се до тог закључка, да би ваљало за епископа у Св. Андрији на старом земљишту резиденције сазидати летњиковац са мањим новцем. У ту сврху изаслана је једна комисија, која ће извештај и прорачун Саборском Одбору поднети.

Према томе, што је народно-црквени секретар био због опорављања на допусту, могао је само најхитније утоке реферисати, који су по предлогу решени.

Према томе, што су у закључцима епархијске скупштине бачке многобројне повреде учињене постојећим законитим установама, Саборски Одбор уништио је све протузаконите закључке исте скупштине, те и све незаконито обављене изборе. Услед чега у одсецима епархијских власти у дијецези имају бити оне особе, које су пре скупштине биле.

Услед расписаног стечаја за планове о згради, где ће бити саборница и звања фондовска — стигао је само један једини план од стране архитекта Тапавице из Будимпеште. Услед тога продужен је рок за поднашање тих планова до 1. децембра 1898. На расписани стечај против за зидање епископске резиденције у Новом Саду стигло је много планова, те ће се исти стручњачком пододбору предати.

Решени су многобројни поднесци фондовских дужника за делимично обестерећење оптерећених непокретнина по предлогу фискаловом.

Пошто се такови поднесци све више множе, те управи фондовској већи посао у интересу странака задаје, то је Саборски Одбор још пређе решио, да такове странке за дозвољено делимично обестерећење имају уплаћивати у мировински фонд по два фор.

Опажало се, да странке баш у очи седница Саборског Одбора и за време истих нагрну са молбеницама и поднесцима. Наравно, да се такове молбе и поднесци не могу решавати за време седница, и за то морају нерешене остати до идућег заседања Саборског Одбора. У интересу је дакле странака, да се побрину, да такове молбе и поднесци раније стигну, а за ово има увек довољно времена међу једним и другим заседањем Саборског Одбора.

Поднесен је извештај о издавању залишних сесија, којих је ове јесени издато под закуп близу 80. Ове године постигнуто је далеко већа закупнина него лане и према маленој цени закупнине, која је лане постигнута, већи део залишних сесија био је лане издат само на годину дана, дочим је ове године већи део сесија издат на три године.

Хипотекарних зајмова издато је у овом заседању до 100.000 фор., дочим је у пређашњим заседањима издато било много више, а узрок је томе, што је Саборски Одбор као минимум зајма установио 300 фор. и што управа фондова не прима ранжирање укњижених дугова.

Свега је у овом заседању решено близу 600 предмета.

Болести нашега доба.*)

Од К. П. Победоносцева

прокурора руског св. Синода.

Данас нема задовољна човека, а у неког то непрестано, кронично незадовољство најзад прелази у кроничну раздраженост. На што ти незадовољеници управо роптају? На удес свој, на владу, на јавне установе, на друге људе, речју на све и свакога, сем на себе саме.

Обично је човек онда незадовољан, када се превари у надама својим. Ово незадовољство са разочарања, које живот доноси собом на обртним тачкама својим, тај исти живот заглађава на другим обртним тачкама. Он обично једном руком узима, а другом даје. Ову прелазну и привремену болест не смемо никако бркати са модерним незадовољством, као општом и заразном болешћу, од које пати сав данашњи нараштај. Двоножац је постао пуст, необуздан у жељама, а корен тој необузданости је у претераном самољубљу и прекомерним, извештаченим потребама. У пређашња времена беше више задовољних и спокојних људи, е људи мање изискиваху од живота, задовољавајући се мањом, средњом мером, и не беше их журба попала, да размакну судбину своју и круг видика њезина. Свако, проникнут свешћу о дужности, беше као срастао за место и позив свој. Кад би „мали“ човек видео, како богати немилице бацају новац на своје уживање, помислио би у себи: то ја нигда не могу постићи, и та би га мисао умирила. А данас је и оно могуће, што је пређе немогуће било. Сваки редов сања, да се успне до ђенерала у војсци фортуниној, но не по лествицама рада, муке, испуњавања дужности и истиног истицања над осталима, него слепим случајем или каквом неочекиваном добићу. Сваки успех у животу сматра се за дело случаја и среће. Сви то, који више а који мање, носе се надом у добитак као при коцкању.

У привредној области поверење игра главну улогу. Поверење — кредит — је данас моћно средство при стварању нових вредности. Нуз то ово је средство свакоме приступачно, те при релативно лакој употреби сви производи ни из далека не добијају стварног значења, нити служе привредним сврхама; махом се стварају привидне или замишљене намирнице, да се њима задовоље тренутне и случајне потребе, а све се то тако ради, да се што пречим путем дође до богатства. Тога ради не стоји као у пређашња времена успех каквога потхвата до личног рада, подобности, енергије и знања подузимачева, него се сваком приликом у јавном и привредном животу уплећу силне напред невиђене струје, случајности, које се не могу уочити, те ни обићи. Сваког подузетника чека борба не са једном или две препреке, него са читавом мрежом од препона, којом је омотана мета његова.

Рачуни се ласно помршују, јер се чиниоци, који се безусловно морају узети у обзир, измакну испод рачуна. Отуда онда она неизвесност, трзавица и малаксалост, која прати свако предузеће. У таком душевном стању мора ослабити свака радна снага, кад подузетник у напред осећа, да не може победити прилике и да су његова воља и ум немоћни према сметњама, које се испречују на његову путу. Тада мора омлитавити ма како јака снага, човек од рада постаје фаталиста и полако се навикава, да се, ако жели успеха имати, не узда у мудре наредбе и мере, и опрезност своју него у слеп случај, у луду срећу. Ето то је један од узрока оном песимизму, којим су данас толики заражени, а у неку руку и извор другој једној болести — материјализму у животу — потреби угађања чулима и телу. Уз узбудљив и грозничав рад чулни нагони буде се необичном силом у животу, који је заснован на неизвесности и случају.

Исте се појаве опажају и на другим пољима јавнога рада. Свуда је кредит оруђе, сила, свугде се чудном брзином и лакоћом стварају добра лажне вредносити, и нека од њих у срећном случају срећу доносе, а нека се у додиру са стварним животом у прах распадну. За чудо како је у наше дане лако доћи до гласа, како се ласно прогурати кроз школе и добити важне и угледне службе и без по муке лепих успеха достати. Зар један незнајша, лош новинарски шкрабало преко ноћ стече глас славнога књижевника и публицисте или какав осредњи адвокат буде извикан за говорника светскога гласа, надрикњигу цени свет као учена професора, невешт и неискусан младић са непотпуним образовањем постане прокурор, судац, званичник, па му се повери и спремање законских предлога; — јучерашња биљчица усађује се на место старога, крепкога грма. Све су то добра привидне, ништавне вредности, која сваки дан у већем броју искрсну на тржишту живота, и она њу пролазе онако исто као берзијанци са својим одвећ натераним удеоницама. Многи се целог века одрже на цени као важне личности, а у истини су све сами празноглавци, људи незнатни, без икаквих дела и без подобности. А у неких у брзо потавни лажни сјај њихових врлина, те свет на њих гледа као и на друге пропалице. У том је већ себезналост од више узела мах, прохтеви и потребе нарасле су у недоглед, жеље се разиграле, а у одсудном часу, када се ваља показати на делу, нема се ни подобности, ни разумевања, ни карактера, ни знања. Ето, отуд постају многе моралне пропалице, које у својој врсти из истих узрока потичу као и материјалне пропалице. Тешко је ухватити рачун, колико се у наше време снаге разметне са рђава, случајна распоређења, и због лажних операција са најразноврснијом готовином. А свему је томе последак: гомила младих људи, које је већ сам живот пригњечио, богаљима начинио и раздрускао. По неки из ове дружине не могу да понесу своје рођено бреме и пуцају као одвише загрејан суд: ненаоружани трпљењем узимају себи живот, а то дело извршити, чини се, не пада тешко ономе, који цигло себе сматра за осовину бића својега, и ово мери мером материјалном. Чим осети, да му се измиче ово мерило, у мах му се и рачуни помрсе. А неки не раскидају са животом, већ остају, те пуне редове незадовољних, раздражених и огорчених људи на живот и друштво.

Наопако кад би се они намножили и улучили згоду, да избљују отров свој и истутње се!

Сомбор.

П. М. Г.

*) Чувени руски државник и научењак, Константин Петровић Победоносцев издао је у „Московском Зборнику“ више својих саставака, од којих доносимо у српском преводу овај важни и савремени саставак, у ком учени Рус претреса разне појаве у данашњем друштву.

Прев.

Црквено-школски устав православних Срба у Босни и Херцеговини.

„Дубровник“ доноси о стању српско-православне цркве у Босни и Херцеговини овај чланак:

„Из мјеродавних кругова православних Срба у Босни и Херцеговини примили смо овај извјештај:

У делегацијама, као што је познато, г. министар Калај, на питање неких делегата о не-

---

Вас замолити, не би-ли Ви то место могли мени уступити?

— А зар Ви хоћете да оставите свештенички позив? запита зачуђено Кунин.

— Не, не, — брзо одговори отац Јаков, сав дрхћући и пребледив у лицу. — Боже сачувај! Ако што сумњате, онда није нужно, није нужно. Ја сам ту дужност тек поред својих послова хтео да вршим, како бих увеличао своје дивиденде... Није нужно, не узнемирујте се!

— Хм... дивиденде... Али ја плаћам своме писару само 28 рубаља месечно!

— Боже мој, та ја бих и за 10 служио? — прошапута отац Јаков, гледајући око себе. — И десет је доста! Ви грешите, и сви греше. Сви Ви мислите, куда дева толики новац тај халапљиви и саможиви поп? Та ја и сам осећам, да сам халапљив... корем и осуђујем сам себе... не смем људима у очи да погледим, тако ми је зазорно... Бог ми је сведок, Павле Михајловићу, да Вам истину говорим...

Отац Јаков уздахну и продужи:

— Спремио сам Вам целу проповед успут, али сада, сам све заборавио, не могу готово ни једне речи да се сетим. Ја примам годишње 150 рубаља, и сви се чуде, куда ја девам толики новац... али ја ћу Вам све потанко и од свег срца објаснити.... Четрдесет рубаља плаћам годишње за свога брата Петра, који је у духовном училишту... он тамо у интернату има све, што год му треба, само се ја за пера и хартију морам побринути!

— Ах, верујем, верујем! На што сва та исповест?, махну руком Кунин, осећајући тежак душевни бол од те искрене исповести свога госта, те није знао куда да се дене од сузног погледа оца Јакова.

— После тога, ја нисам још ни конзисторији за своје место платио. За моје место је 200 рубаља уплаћено с тим, да ја по 10 рубаља сваког месеца имам отплаћивати... Сад промислите сами, шта ми остаје? А после ја морам и оцу Авраму најмање по три рубља месечно давати!

— Каквом оцу Авраму?

— Оцу Авраму, што је пре мене био свештеник у Синькови. Он је лишен места... за своју слабост, али он још и сада у Синькову живи! Куд зна ићи? Ко ће му дати парче хлеба? И ако је он доста стар, али ипак њему треба и собица и храна и одело!.. Не могу ја допустити, да он под старост проси! Ја се греха бојим... ако би се што... Он се свима већ позадуживао, а ја осећам велики грех на души, што не могу да платим за њега!

Отац Јаков се диже са места и укочено гледећи на патос, поче брзо корачати из једног краја собе у други.

— Боже мој, Боже мој! прошапута он, дижући и спуштајући руке. — Спаси Господе и помилуј нас! И нашто примати такови сан на себе, ако си маловеран и немоћан духом! Не, нема краја моме очају! Спаси царице небесна.

— Умирите се, баћушка! — рече Кунин.

— Глад ме измучила, Павле Михајловићу! — продужи отац Јаков. — Преклињем Вас, извините, што сам тако искрен, али ја немам више снаге... Ја знам врло добро, када бих замолио, мени би сваки помогао, али... не... не могу! Стид ме је! Како ћу ја од мојих сељана молити? Ви и сами овде служите, и видите какво је стање нашег народа, и која ће се рука подићи да моли од сиромаха? А молити од богатијега, од спахије, не могу! Понос и стид ми не да!

Отац Јаков махну руком, и неравно поче зачешљавати косу прстима.

— Стид ме је! Боже, како ми је тешко! Не могу да се понизим само да свет не види моју сиротињу! Када сте ме оно недавно посетили, онда ни труни чаја нисам имао, Павле Михајловићу! Кажем Вам ни трупи, а рећи Вам своје јаде и праву истину, није ми понос дозволио! Стидим се и своје одеће, ево ових закрпа... одежде се своје стидим, глади... а да-ли приличи гордост једном свештенику?

Отац Јаков застаде на сред кабинета, и као да није у присуству Кунина, поче расуђивати више као за себе.

— Узмимо да ја претрпим и глад и све беде и невоље, али ја имам, Боже мој, и попадију! Та ја сам је из добре куће узео. Она је, сирота, њежна, научила је уредно да пије чај са булкама,*) код својих родитеља свирала је и на гласовиру, млада је још, тек је двадесету годину узела, па хоће, боже мој, да се и повесели и нашали, па неки пут и у госте да оде... А она, сирота, живи код мене горе но ма каква слушкиња, не може ни на улицу да изађе. Боже мој, Боже мој! То јој је, сиротици, сва радост и утеха, кад јој по неки колачић од куд донесем, или јабучицу... И међу нами постоји не љубав, него јад, беда и невоља... Не могу да је погледам, а да се не заплачем! И шта се све не дешава на овом големом свету! Та кад бих у новинама обелоданио, не би се веровало. И кад ли ће свему томе бити крај...

— Маните се, баћушка! — узвикну Кунин, готово плашећи се његових речи — зашто тако мрачно гледате на живот?

— Извините великодушно, Павле Михајловићу, — промрмља отац Јаков, као у неком заносу. — Извините! све је то... пусто и празно, и Ви, молим Вас, не обраћајте бог зна какву пажњу... Ја ћу само увек себе кривити... увек;..

Отац Јаков се окрете и прошапута:

— Јеном рано зором пођем ја из Синькина у Лучково; погледам, а на брежуљку стоји нека жена, и нешто ради. Дођем ближе, и не хтедох својим рођеним очима веровати... Ужасно! Стоји жена доктора Ивана Сергијевића и пере кошуље... Докторка, која је институт свршила! Па да је не би ко видео, она сирота, поранила пре зоре, и за читаву врсту отишла иза села, само да је нико не би видео. Па како виде, да јој се приближујем, а она сва поцрвени од стида, и поче крити кошуље, само да ја не видим, како су исцепане...

— Све је то чисто невероватно! — рече Кунин, седајући, и готово са ужасом погледајући на бледо и измучено лице свештениково.

— Готово да је невероватно! Никада још, Павле Михајловићу, тога није било, да је чак и докторка била принуђена да пере рубље! Ни у једном крају нема тога! Ја као духовни отац и пастир не би требао да дозволим, да дотле дође, али шта ја могу учинити? Ништа! Резултат свих мојих подвига био би тај, да би ме њен муж морао после свега безуспешног труда још бадава лечити! Право сте Ви изволели рећи, да је све то готово невероватно! Не верује човек својим рођеним очима! За време службе, кад погледам из олтара на своје парохијане, на гладнога Аврама и попадију, па када се сетим докторке и њених руку, које су се сасвим испуцале и поплавеле од зиме и хладне воде, то верујте ми, да се човек окамени, и стојим као каква будала, докле ме црквењак не опомене... Ужасно!

Отац Јаков опет поче корачати по соби.

— Господе Исусе! И свети угодници! — рече он, дижући руке у вис, — ни служити готово не могу. Ви ми, ето, говорите о шко-

*) Нарочити колачићи за чај. — Прев.

нормалном стању наше православне цркве, одговорио је: да је он вољан изићи на сусрет православнијем Србима Босне и Херцеговине. На таку изјаву наши су изасланици отишли г. министру у Беч, да се споразумију. Господ. је министар потврдио своје обећање и уз то је додао, да они начине устав за православну цркву и школу у окупиранијем земљама.

Послије тога наши су изасланици саставили устав и поднијели га г. министру Калају ради санкционисања. Г. министар је рекао, да се најприје упита јерархија у земљи, без обзира на Патријаршију, да-ли је устав каноничан. Наши су изасланици разумјели, те су пошли у Цариград, да устав поднесу на суд св. Синоду, под којим се налази православна црква у окупиранијем земљама.

Наши су депутати: Јевтановић, Кујунџић, Радовић и Шола дали устав Њ Св. Патријарху односно св. Синоду, да изјави своје мишљење, да се не коси гдје год с канонима св. Православне Матере Цркве. Наши су представници од Његове Светости тражили само његов суд о уставу јер је он позван да га дâ.

Босна и Херцеговина потпада под цариградску В. Патријаршију, и Босна и Херцеговина има право, да шаље своје изасланике, који гласају при изборима патријарха. Истина, при пошљедњем избору наш народ није питан, нити му је дата могућност, да учини употребу од свога права. Пошто дакле Босна и Херцеговина потпада под Царигр. В. Патријаршију, аустро-угарска је влада одмах послије окупације склопила уговор, који означује обвезе и права патријаршије и нове владе. Овај уговор познат је под именом конкордат од 1880. год. Овај конкордат, који уступа сва права грађанскијем и црквенијем властима, и који је само објелодањен стаду, постоји и сада. Пошто је код правијех Православнијех народ црква, то се и не може ништа ријешити у црквенијем питањима без народа, те је наш народ протестовао против овога конкордата, али не успједе ништа. Наш је народ увиђавао све више и више, да је овај конконрдат штетан за нашу цркву, те су се и ријешили наши прваци, да испослују ново уређење, с којијем би задовољан био и народ, патријаршија и грађанска власт.

Конкордат од 1880. г. завршује овако: „Пошто смо дубоко проучили оне предлоге и пошто смо се зрело савјетовали о њима с нашом браћом и друговима, пресветим митрополитима, ми смо нашли, да они нијесу штетни за привремено уређење одношаја напријед поменутијех епархија с Васељенском Царигр. Црквом у данашње вријеме и под данашњијем приликама.“

Пошто је овај конкордат заиста постао штетан, и пошто се није могао народ да навикне, да не учествује при избору својих владика и да не врши многа друга своја права, и пошто је конкордат привремен, народ се дигао и послао своје посланике, да они поднесу ново уређење грађанској и црквеној власти. Њ. Св. В. Патријарх и св. Синод примили су устав на претрес, не осврћући се никако на конкордат, једно због његове привремености, а друго због његове и за нашу цркву штетне садржине. Већина чланова у св. Синоду објаснили су нашијем депутатима, да онај конкордат од 1880. год. не може послужити на част ондашњој Патријаршији. Да како, код нас Православнијех Патријарх није непогрешив, јер је Патријарх човјек, као и сви други смртни, наклоњен земаљскијем гријесима, изложен је као и други смртни земаљскијем искушењима. Исуса Христа мамонски ђаво није могао навести на гријех, јер је он Бог; а, Њ. Св. Патријарх је човјек из једнога народа, из грчкога народа, те по томе има особине његове, особине човјечје, а humanum est errare, те се не може човјек сложити с онијем, који кажу, да је конкордат од 1880. год. срамота за ондашњу патријаршију; а то се тек онда може мислити, кад се овај конкордат, који иде очигледно на штету нашој цркви, не би хтио поправити.

Дакле, народ је за то, да се поправи конкордат, а и св. Синод, јер иначе не би ни примио наш устав на претрес. Наш се устав врло дуго претресао у св. Синоду, тако дуго, да је наш народ постао нестрпљив при данашњем ненормалном стању наше цркве, те су наши прваци, а особито кад су виђели, да св. Синоду прави велике тешкоће онај привремени конкордат, — наш устав повукли и ослободили св. Синод од ријешења, које би могло опет грешно да буде као 1880. год. Дакле, једина сметња у овој нашој ствари је онај конкордат, кога народ није правио, а кога грађанска власт хоће да обдржи, а особито пошто је св. Синод своје мнијење, које је имао о конкордату, прије мјесец дана случајно промијенио. Коначно ријешење дакле није донешено у св. Синоду, али види се, да се тешкоће, које су сметале благослову нашега устава, не налазе међу православнијем светијем канонима, већ је наш црквено-школски устав запео једино међу свјетовне параграфе и то привремене параграфе.

Због овога тешкога и жалоснога стања, у коме се налази Царигр. В. Патријаршија и морала је, као што је из историје познато, Русија да рашири свој протекторат над православнијем и на Балкану. Св. Синод у Петрограду не вежу никакви конкордати, нити га когод може на тај начин обвезати, јер он не прати себичне интересе, већ само интересе свега Православља; он штити све аутокефалне православно цркве, он је међу св. прав. Синодима најмоћнијн Синод. Синод, који не може пратити личне интересе.

Сваки, који познаје ово тешко стање Св. В. Патријаршије, увидјеће, зашто су наши прваци Војислав Шола и Коста Кујунџић, посавјетовавши се са нашијем првацима гг. Гл. Јефтановићем и Вл. М. Радовићем, који се сада налазе у Бечу, и са првацима у нашој земљи, повукли црквено-школски устав, те тако дали времена св. Синоду, да још поразмисли о овој за Православље на Балкану важној и светој ствари и да може касније своје коначно ријешење изрећи, кад види све мјеродавне заштитнике наше цркве, да сматрају наш црквено-школски устав за неопходно потребан за нашу земљу.

Радовић и Јефтановић отишли су у Цариград из Беча, да се придруже својим друговима у Цариграду, и да предузму нове мјере. Љуто се вара свак, ко мисли, да се та ствар и у Цариграду исцрпила а камо-ли код другијех аутокефалнијех црквза, који ће моћи изрећи безпристрано свој суд и који нијесу обвезани конкордатима и другијем разнијем свјетскијем работама, те ће наши прваци имати прилике да се и пред Пресветијем Гробом за нашу ствар и за наш народ Богу помоле.

По овому могу сви наши непријатељи да увиде, да наша црква и њезин напредак не зависи од једнога човјека, већ да она зависи од народа, пошто је наша црква народна црква, пошто Њ. Св. Патријарх мора да буде народни Патријарх, јер га народ бира; наши ће непријатељи увидјети, да наша прав. црква пружа својијем вјернијем у невољи оштро оружје и да то оружје није могуће отупити или сломити ни највећој дипломацији, пошто се оно не вади из корица, пошто оно не реже нити пали, већ само страши особитом силом непријатеље Православља. Дакле, наш народ, који је вјеран светој православној вјери, који је тврдо скопчан са својијем првацима, са борцима за Православље у нашијем земљама и који је одан свом душом овој светој нашој ствари, која је бедем Православљу на Балкану против његовијех непријатеља, дакле наш народ и његов глас услишаће се, јер је „глас народа, глас сина Божјега“.

Политички преглед.

— **Угарски сабор**. Горњи Дом угарског сабора држао је 23. септембра (5. октобра) о. г. седницу, у којој је био на дневном реду законски предлог о узакоњењу успомене краљице Јелисавете. Председник је јавио, да је Горњи Дом присуствовао угледном депутацијом на погребу покојне краљице и да је заједно са заступничком кућом положио венац на одар краљичин. Јавио је. да је краљ 6. (18.) о. м. примио председнике обе куће, који су му усмено изјавили саучешће. Њ. В. краљ је дирнуто благодарио на том. — Затим је бележник гроф Антоније Цираки прочитао законски предлог о узакоњењу краљичине успомене, и тај предлог је једногласно примљен.

— **Оставка потпредседника заступничке куће**. У прошлу суботу изабрали су др. Алберта Берзевицијa за потпредседника заступничке куће, па је писао председнику Силађију и захвалио се на поверењу, али је уједно поднео наново оставку. По свој прилици да ће већ сада у суботу бирати новог потпредседника и то у особи Коломана Кардоша.

— **Немири у Берану**. Са Цетиња јављају, да се опет почело нешто мутити у Берану и око Берана. Тек што је турско-црногорска комисија свршила свој посао и разишла се, почели су се појављивати опасни симптоми. Арнаутима је до Бога криво, што су толики Хришћани добили новчане накнаде за попаљене и опљачкане домове, а и низамима није баш право, што да се раји чини по вољи, а љути Арбанаси и правоверни да се запостављају. Тако је врење бивало све јаче и опасније, докле није ономад сасвим избило на површину. Само је требала најмања закачка, па да дође до отворена судара између Турака и Хришћана. И та је закачка ономад срећно нађена. Због једног убиства у Берану — не каже се само које убијен и које злочинац — побили су се Турци и Хришћани. Борба је била јака. С турске стране пало је три низама а до десст их рањено, а Хришћани су поред пет рањеника изгубили још две главе. Кад се узме у обзир, да турске иследне комисије, којима се стави у дужност, да строго и савесно испитају арбанаске и турске зулуме над Храшћанима, обично налазе, да су Арбанаси невини а Хришћани криви, и то по оној истој логици, по којој је и јагње мутило воду вуку — онда се не треба чудити оваким опасним појавима и немирима у крајевима, у којима живе Арбанаси измешани с Хришћанима; а на сву прилику, још мање се треба чудити, ако би евентуална иследна комисија нашла и за ове најновије појаве у Берану, да нису изазвани са стране, која налази потпоре у грађанских и војених власти.

— **Шпанија и Северна Америка**. Из Париза јављају, да је шпањолско-американска комисија мира у понедељак 21. ов. мес. по подне држала другу седницу своју. У тој седници делегати су се ограничили на општу расправу одредаба протокола мира. Данас ће бити трећа седница, а прекјуче су чланови комисије представљенипредседнику републике Феликсу Фору.

Новости из места и из народа.

Нови Сад, 25. септембра 1898.

— Јуче је одржана **редовна скупштина варошког представништва новосадског**, у којој је било на дневноме реду много предмета, но најважнији је био избор фискала варошког на место досадањег фискала Лајоша Салаји, који је на то место оставку дао. Од осам компетената предложио је кандидацијони одбор тројицу, и то: дра Гезу Хорвата, дра Стевана Павловића и дра Стевана Адамовића. Гласало је свега 86 представника и чиновника, и од тих је добио др. Геза Хорват 47, др. Стеван Адамовић 38 гласова, а један је листић предат празан, те тако је др. Хорват изабран већином гласова за варошког фискала. Против тога избора пријављен је од стране мањине протест односно призив, поглавито из тога разлога, што је стечај на то место у овдашњим листовима тек у недељу изишао, а рок предаји молбеница био је тек у уторак по подне тако, да је једва било два дана за предају молбеница. Значајно је при томе, да 'је већина варошких представника била за дра Стеву Адамовића, а само шеснајст чиновничких гласова, који по налогу великог жупана морају да гласају, решили су избор у корист жупанова односно владина кандидата.

— Ми смо у прошломе броју јавили, да се епископ бачки г. **Герман Опачић** разболео и да је лечења ради отпутовао у Беч. Но у Бечу му је тако позлило, да је ради своје нервозности предан у један завод за живчане болести. Лекари нису се још изјаснили о природи болести.

— **Прилози на српско народно позориште**. Као прилог за српско народно позориште послали су нам ови родољуби: госп. Пера Ракић, економ из Новог Сада, 3 фор. 65 нов. за год. 1898., г. Марко витез Кнежевић од Соколца, ц. и кр. пуковник, и Јован Јовановић, парох из Суботице, 7 фор. 30 нов. — Нека је хвала овим родољубима. Новац смо предали на место свог опредељења.

— **Клуб шахиста у Новом Саду**. У нашој вароши покренута је мисао за оснивање клуба шахиста. Тога ради држаће се, како обзнањује приправни одбор, главна скупштина у кавани „Централу“ 27. септембра (9. октобра) о. г. у 3 сахата после подне.

— **Употреба дописница са сликама**. Најновија је пасија шиљање дописних карата са сликама. У погледу тих карата издало је сада кр. угарско министарство трговине наредбу, да књижаре и појединци, који производе те дописнице, не сму на њих осим наслова „карта дописница“ стављати државни грб или и натпис „кр. уг. државна пошта.“ Таке карте су против прописа и пошта ће их сматрати као затворена писма и према томе ће се и поштарина одмерити. Пошта неће отправљати карте, са сликама или натписом, што вређају пристојност или част.

— † **Емилија Раднић рођ. Милинковић**. У Суботици је ових дана преминула врла Српкиња и добротворка Емилија Раднић рођ. Милинковић у дубокој старости. Покојница беше последњи потомак старе и угледне српске племићске породице Милинковића. Нека јој је лака црна земља и вечан спомен.

— **Наименовање**. Г. др. Ђорђе Коњовић, подбележник сомборског судбеног стола, наименован је за подсудију истог судбеног стола.

— **Добротворка**. Гђа Емилија Мунчићка у Вел. Бечкереку основала је фонд за српске девојке на средњим и вишим заводима и приложила је 10 дуката, а после своје смрти наменила је на исту цел још 3000 фор.

— **Изложба грожђа у Загребу**. Ових дана је отворена а брзо је и затворена изложба грожђа у Загребу. Извештавају нас, да је заиста лепих фела било изложено а један посетилац изложбе, који је и сам виноградар, не може доста да се наприча о лепом утиску, који је на њ та изложба учинила. Особито му је као Србину мило било, што је грожђе Александра Адамовића из Н. Сада одлучну победу однело. А један Немац стручњак изражава се овако: „Изложено Адамовићево грожђе је најлепше, поједине сорте су тако лепе, да их се човек не може довољно нагледати, па најзад, кад је човек целу изложбу прегледао, мора опет да се враћа Адамовићевим столовима, јер његово грожђе је зачинило целу изложбу.“ Радујемо се овом новом успеху г. А. Адамовића, коме виноградарство у нашим крајевима има тако много да захвали!

— **Пре педесет година**. 22. септембра (4. октобра) 1848. патријарх Јосиф Рајачић објави прокламацијом народу, да се помирио са Ђорђем Стратимировићем. — 23. септембра (5. октобра) 1848. мађарски пуковник Перцел и мајор Гергејија опколе код Уздина генерала Рота и Филиповића, који су имали под собом 7.000 грани-

---

ли, а ја као у неком заносу ни речи не разумем, но само о јелу мислим... Па и пред престолом... У осталом, шта је то самном?... трже се отац Јаков. — Ви сте за путом. Опростите, ја Вас ето... но опростите, молим Вас....

Кунин ћутећи стиште руку оцу Јакову и испрати га до врата, те вративши се у свој кабинет, стаде крај прозора. Он виде, како отац Јаков изађе из његове куће са дубоко натученим шеширом на глави и тихо, као да се стиђаше своје искрености, пође погурен по блатњавом путу.

„А где-ли су му кола и коњи?“ — помисли Кунин. Он се чисто бојао и помислити, да је отац Јаков ово дана к њему све пешке ишао: до Синькова беше 7—8 врста, а блато путем да не може бити веће. Даље виде Кунин, како кочијаш Андреј и дечко Парамон прескакаху преко брља, и трчећи оцу Јакову да их благослови, свега га испрскаше блатом. Отац Јаков скиде своју капу и благослови Андреја, после брзо благослови и дечка, милујући га по глави... Кунин протрља очи и учини му се, као да му се рука овлажи. Затим оде од прозора, и мутним очима погледа по соби, у којој се још чуо загушљиви глас... Он погледа на сто и на његову срећу, отац Јаков беше заборавио узети собом проповед. Кунин брзо зграби исту са стола, те је исцепа на ситне комадиће, и с неком одвратношћу баци под сто.

— И ја нисам знао! — рече тужно Кунин, падајући на наслоњачу. — Ја, који више од године дана фигурирам овде као прави члан, почасни судија, члан училишнога савета!... Ја, слепа и најобичнија лутка! Овим јадницима брже у помоћ! Што брже!

После тога Кунин сав у очајању поче се окретати и стискавати чело, напрежући свој ум.

„Двадесетога примићу плату од 200 рубаља, те ћу згодним начином и њему и докторци помоћи... Њега ћу позвати да чита молитву, а због доктора ћу се нарочито разболети, таким начином ћу им помоћи, а нећу их увредити. Па и оцу Авраму ћу помоћи...“

Кунин поче на прсте рачунати, колико ће му остати, и да ли ће са двеста рубаља изаћи на крај. Па када све урачуна, он виде, да му неће залећи да плати управитељу куће, служавци, као ни сељаку, који му редовно месо доноси.

И нехотице он се сети своје блиске и недавно прохујале прошлости, кад је лакомислено трошио очево имање; када је још као двадесетогодишње голобрадо момче поклањао женскима из полусвета драгоцене ствари. плаћао извошчику (кочијашу) Кузми по 10 рубаља на дан, и поднашао из сујете глумицама скупе поклоне. Ах, како би сада добро дошле све те непромишљено разбацане рубље, петице и десетице!

„Отац Аврам живи са три рубља месечно, — мишљаше Кунин. — За рубаљ може попадија себи кошуљу сашити, а докторка праљу најмити. Али ја ћу опет све и сва учинити само да им помогнем!“

Кунин се сети свога писма, које је послао архијерају, и њега намах спопаде нека изненадна језа. То сећање испуни сву душу његову неким стидом пред самим собом, и невидимом истином....

Тако се почео и свршио подвиг корисна рада једнога од добронамерних, но сувише ситих и лакомислених људи....

Ириг, 1898.

С руског **В. Ешкићевић**.

чара Бројана и Градишчана. Сутра дан предаду се генерали без борбе. Само један батаљон Градишчана мало се пушкарао, при чему је имао 10 мртвих и 5 рањених.

— **Просветни савет у Србији.** За редовне чланове Главног Просветног Савета за 1898/9. и 1899/0 школску годину постављени су: г. г. Војислав Бакић председник, Светолик Радовановић, Богдан Поповић, Др. Михаило Петровић, професори Вел. Школе, Јеврем Илић, ректор Богословије, Михаило Марковић, директор I. београдске гимн., Сретен Стојковић, директор II беогр. гимназије, Јован Ђ. Докић, управитељ В. Ж. Школе, Лука Лазаревић, проф. I. беогр. гимназије, Милоје Влајић, надзорник основних школа. — Г. Др. Милан Јовановић-Батут професор Вел. Школе, постављен је за председника сталне испитне комисије за професорске испите за три школске године.

Новости са стране.

— **Ужасна железничка несрећа** десила се пре неки дан на 300 врста далеко од Москве, близу станице Насаровке. Четрнаест вагона налетело је на једној низбрдици на теретни воз, који је долазио с 23 натоварена и 31 празним вагоном. Судар је био страховит. Главни кондуктер и шест других особа железничког особља тако су измрцварени, да их није могуће познати. Три особе тешко су рањене, а 26 вагона сасвим је пропало.

— **Барон арамбаша.** У Сицилији ухватила је полиција једног барона, који се био дао на разбојнички занат. Тај барон зове се Ђузепе Ђакомо, пореклом од племените и богате фамилије. Пошто је утукао три милиона лира, дао се на разбојништво. Први му је случај био, да је пре осам недеља на друму убио једнога човека, за кога је знао, да има уза се 800 лира. Кад је то учинио, вратио се у варош, купио је пушку и револвер, па је утекао у шуму. После неколико дана имао је чету од пет лупежа и толико је застрашио округ Калтанисету, да богати људи нису смели да иду на своја добра. Полиција је била дознала, да барон арамбаша намерава да нападне једнога богаташа у Мацарину, те комесар са четири карабинијера (жандара) оде у то место и нађе га у некој малој крчми. Барон је био оружан, али пре но што је могао да се послужи оружјем, карабинијери га савладају. Њега су отпремили у Палермо.

НОВИЈЕ.

Беч, 24. септембра. Цар је наименовао за министра трговине барона Јосифа Дипаулија, вођу немачких клерикала.

Београд, 24. септембра. Пошто се српска влада уверила из држања турске комисије под Саадедин-пашом, да турски службени органи хоће просто да пореку непрестане разбојничке изгреде арнаутске против Срба у Старој Србији, хоће Србија да се обрати на европске државе, да ове код Порте учине кораке, да се спречe зверства, која хоће да униште читав један народ, а збивају се баш на српској граници и изазивају међу становништвом Србије узнемиреност и велико огорчење.

Петроград, 24. септембра. Јуче је стигао у Иркуцк први особни воз, те је тиме отворен саобраћај на целој средњесибирској железници.

Лондон, 24. септембра. „Дељи Кроникл“ дознаје из Пекинга, да је кинески цар отрован у свом двору. У Пекингу владају немири. Пет Кинеза је убијено. Нападаји на Европљане догађају се сваки час.

ТЕЛЕГРАМИ

уредништву „Браника“.

Будимпешта, 25. септембра. Данас је у 10 сахати држала заступничка кућа угарског сабора своју седницу, у којој је председник сабора Силађи поднео истој поруку горњег дома у погледу законског предлога о вечитој успомени на покојну нашу краљицу Јелисавету. Уједно је изнео пред заступничку кућу и писмо потпредседника Берзевици-а, у коме се на месту своме захваљује а тако исто и дописе заступника саборских Оскара Мелцла и Карла Погања, у којима полажу своје посланичке мандаде, на чија ће се места нови избори расписати. Референт Хегедиш поднео је даље заст. кући предлог финанцијског одбора о буџету за 1899. год. Министар барон Фејервари изнео је пред заст. кућу предлог о новацима за 1899. г. а министар Перцел одговорио је на интерпелацију Шимину у погледу тобожње злоупотребе власти чонградског великог жупана, који је одговор велика већина заст. куће узела на знање, а Шима не. Напослетку је министар Перцел одговорио на интерпелацију заст. Мочиа у обрану морала младежи, што је такође узето на знање. Идућа седница заказана је за сутра, у којој ће се обавити избор потпредседника.

Трговина.

Нови Сад, 25. септембра 1898.

Цене су биле: жито прве каквоће 8 ф. 50-60 н., друге каквоће 8 ф. —— н., зоб 5 фор. —— н., јечам 4 фор. 50— — н., кукуруз стари 4 ф. 80—— н., у клипу 2 ф. 30—40 н. пасуљ бели 6 ф. 50—— н., жути 6 ф. — н., вика 7 ф. —— н., мухар 5 ф. — н., проја 3 ф. 70— н., репица 8 ф. 70 н. Вуна 80 ф. —— н. Све од 100 кгр.

—

Течај вредности новаца на берзи у Будим-Пешти 25 септембра 1898.

Ц кр. дукати (нови)	5 ф. 70 н.
„ „ „ (стари)	5 ф. 68 н.
Дукати од 20 франака	9 ф. 53 н.

Књижевни огласи.

Српска књижара и штампарија Браће М. Поповића у Новом Саду.

ШКОЛСКЕ КЊИГЕ

сопственог издања.

На ове школске књиге дајемо 33⅓% попуста у новцу; а осим ових имамо и набављамо сваку школску књигу са 12% попуста од оригиналне цене.

Великаѧ Катавасїа, содержащаѧ въ себѣ осмогласное пѣнїе воскресное и пѣсни дѹхѡвныѧ праздникѡвъ Хрїстовыхъ и Богородичнихъ, таже ѧ҆ггелѡвъ, пророкѡвъ, а҆постоловъ, свѧтителей мѹченикѡвъ и преподобныхъ, и҆зъ свѧтыхъ церковныхъ книгъ во ѹ҆потребленїе ѹ҆чащїѧсѧ ю҆ности, ꙗ҆коже и прочихъ благочестивыхъ хрїстїанѡвъ ѹ҆чрежденнаѧ. Тврдо увезана лепе платнене корице 1 ф.

Сад баш изађе из штампе — од искуснога стручњака, учитеља и певца, и знаља типика — тачно, по обредним књигама црквеним израђена и уређена, и што је при том главније: без штампарских погрешака (а не као у досадашњих Катавасија).

Малаѧ Катавасїа содержащаѧ въ себѣ различнаѧ пѣнїѧ и пѣсни дѹхѡвныѧ, во ѹ҆потребленїе ѹ҆чащїѧсѧ православныѧ ю҆ности сербскїѧ, ꙗ҆коже и прочихъ благочестивыхъ хрїстїанъ, и҆з свѧтыхъ церковныхъ книгъ 20 н.

Изъ часослова ѹ҆пражненїе въ чтении церковныхъ книгъ . . . . . 8 н.

Изъ псалтира ѹ҆пражненїе въ чтении церковныхъ книгъ . . . . . 22 н.

Катихизис мали за православне ученике српских основних школа . . 4 н.

Катихизис средњи по Платону поправљен 9 н.

Свѧтое православное церковное пѣние сирјеч: собрание стихир и пјесни духовних 13 н.

Свештена мала историја са 20 слика за српске народне школе . . . 8 н.

Приповетке из старог и новог завета са 22 слике по преводу Вука и Даничића сачинио професор Ђорђе Магарашевић 50 н.

Мала српска граматика за српске народне школе по Даничићу и Миклошићу, саставио Ђорђе Магарашевић, гимн. професор . . . . . 18 н.

Дисциплинирана правила. За учитеље српских народних вероисповедних школа 12 н.

Извод из српске граматике. Својим ученицима саставио Ј. Живановић. Друго издање . . . . . 30 н.

Кратак наук о глобусу и мапама . 8 н.

Наука из светог писма за писање и за учење на изуст у основној школи од Ђ. Натошевића . . . . . 10 н.

О српском језику написао проф. Ј. Живановић . . . . . 1 ф.

Прва знања о човеку за школску децу са 30 слика . . . . . 25 н.

Све по избор српске песме народне за српску школу и дом за учење на изуст са 5 слика . . . . . 10 н.

Употреба руске рачунаљке у основној школи са 14 слика, упутство за народне учитеље, израдио Мита Нешковић учитељ . . . . . 15 н.

Упутство за наставу у рачуну у народној школи, по Хенчлу израдио А. Вуковић I. књига 30 новч. II. књига . . 30 н.

У Новом Саду, септембра 1898.

С поштовањем
БРАЋА М. ПОПОВИЋИ.

ОГЛАСИ.

ГВОЖЂАРНИЦА

стара, жива радња, са великом муштеријом и обртом, на једној од најживљих пијаца **на продају**. Упитати ваља у администрацији овог листа. 360 4—15

Ад Бр. 109. ех 1898.

Оглас.

Од овогодишњег турнуса, лежећег у опсегу општине манастира Ђипше, продаваће се дана **12. (24.) октобра 1898.** у 10 сахата пре подне на јавној дражби 10 јутара катастралних шуме у писарни потписане манастирске управе.

У Манастиру Кувеждину, 22 септембра (4. октобра) 1898.

388 1—3 **Управа манастира Кувеждина.**

378 4—10 ЦЕЛОКУПНЕ МЕДИЦИНЕ

Др. Ј. ДЕАК

ЗУБНИ ЛЕКАР

СТАНУЈЕ У ФУТОШКОЈ УЛИЦИ, У ЛЕВИНГЕРОВОЈ КУЋИ, У Н. САДУ.

Данашњим даном примио сам у властитост атеље покојног дра Левингера зубног лекара и попунио сам га са свима потребама, које данашњем времену одговарају.

Ординирам од 10—12 сахати пре подне и од 3—5 сахати после подне.

БЕЗ КОРНЕЛИЈА ПОМАДЕ НЕ ТРЕБА ДА ЈЕ НИЈЕДНА ДАМА.

ЧУВАЈМО СЕ ОД ПОДРАЖАВАЊА И ФАЛЗИФИКАТА!!

За одржавање и неговање **лепоте женскиња** најбоље је средство свуда омиљена и светскога гласа:

„Корнелија помада за лице“.

КОРНЕЛИЈА-КРЕМ (законом обезбеђено).

Овај изврсно састављени **крем** заузима прво место међу свима помадама и улепшавајућим средствима за лице, јер не садржи **никаквих шкодљивих честица**, — **није мастан**, те већ после кратке употребе мора се скакоме допасти, пошто даје лицу изванредну нежност, свежу, чисту и младалачку боју, **што се никојим другим средством не може постићи.**

„Корнелија помада за лице“ је сигуран лек против: **бубуљица**, сунчаних пега, (Sommersprossen), црвенила носа, **митесера**, лишаја, **испуцане коже на рукама**, црвених флека и свију других **нечистоћа на лицу**, и т. д. и т. д.

ЦЕНА: **једна мала тегла са упутством за употребу 1 круна, велика тегла 2 круне.**

Наручбине опремам уз потпуну дискрецију за готов новац или уз поузеће (Nachnahme).

ПОСЛУГА ТАЧНА И БРЗА.

Главна стоваришта у **Будимпешти**: Török József gyógyszertára, Király utcza 12. и Dr. Egger Leó gyógyszertára, Váczikörút 17.

Централно стовариште за поштанско разашиљање:

МИЛЕТА ЛЕСКОВАЦ, апотекар „код круне“.
Стари Врбас, (Бачка) број 50.

184 52—154

У мојој лекарници могу се добити у богатом избору и сви домаћи и страни лековити специјалитети превоји, париски специјалитети од гуме, сви тоалетни и парфимеријски предмети, и т. д. **по најјефтинијим ценама.**

Препродавцима велики рабат дајем.

Против флека на лицу најбоље је средство „Корнелија помада за лице“ од апотекара М. Лесковца.

ВАЖНО ЗА ДОМАЋИЦЕ и ГОСТИОНИЧАРЕ!

„НЕ ТРЕБА ВИШЕ ПРЖИТИ КАФУ У КУЋИ!“

У најновије доба основано **„Речко акцијонарско друштво за пржење кафе“** отворило је стовариште, по **патентираном поступку**, који је у потпуном смислу **у читавом свету на гласу** и који поступак следеће велике користи потпуно пружа: **Прво у кафи не само да остану потпуно сви њени драгоцени саставни делови, него она, друго, при употреби овог поступка на еминентан начин добија и у свом укусу**, који се и при дужем стајању у њој задрже. Многе сведоџбе најзнаменитијих кемичара потврђују горње наводе, **о чијој се истинитости може свака домаћица и сама уверити, када ову кафу на пробу узме.**

Нудим четир фине, изабране и омиљене марке.

	Килограм
„SAN JUAN“, као Portorico, пријатан укус .	**2 ф. 40 н.**
„SURABAYA“, као Java, финог укуса . . .	**2 ф. — н.**
„SQROCABANA“, мешавина са Santos-кафом .	**1 ф. 70 н.**
„PORT-AU-PRINCE“, врло фина мешавина са Perl-кафом	**2 ф. 20 н.**

Поруке са стране шаљу се у **пломбираним оригиналним Ballot-има** по 5 килограма **уз поузеће** (per Nachnahme)!

380 2—3

Д. АРНОВЉЕВИЋ, Нови Сад,
главна пијаца, „код црног орла“.

КОЈА СЕ ГОСПОЂА

жели по најновијој моди носити
Ко жели елегантно одело носити
Ко жели практичан иберциер носити
Ко жели трајан зимски капут носити
Ко жели добар путнички огртач носити
Ко жели по моди чакшире носити
Ко жели трајан капут од лодна носити
Ко жели практичан хавелок носити
Ко жели своје дете са лепим оделом изненадити
Ко жели у опште ваљано и добро купити?

препоручујемо му најбоље сортирану, првог реда
КОНФЕКЦХОНУ РАДЊУ ЗА ГОСПОДУ, ГОСПОЂЕ И ДЕЦУ,
у којој се може добити све по чудо-јефтиној цени.

ВИГЕНФЕЛД и ШРАЈБЕР
Н. Сад, главна улица бр. 13.
у кући БРАЋЕ М. ПОПОВИЋА.

329 7—18

Власник и издавалац: Дружина Браника. Одговорни уредник Никола Јоксимовић. Штампарија Браће М. Поповића у Новом Саду.